

*Research article***Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen mentorluk araştırmalarının içerik analiz yöntemi ile incelenmesi¹**

Merve Gözde DURMAZ

Ph.D. Student, International Business Management,
Faculty of Political Science, Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey,
mervegözdedurmaz@gmail.com, ORCID 0000-0003-1000-8316

Gülten GÜMÜŞTEKİN

Prof. Dr., Business Administration,
Faculty of Political Science, Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey,
ggumustekin@comu.edu.tr, ORCID 0000-0003-0561-1989

Received date: 11.07.2019 **Accepted date:** 16.11.2019

Suggested citation: Durmaz, M. G. & Gümüştekin, G. (2019). Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen mentorluk araştırmalarının içerik analiz yöntemi ile incelenmesi [An investigation of mentoring research conducted in the higher education institutions by content analysis method]. *Journal of Politics, Economy and Management*, 2(2), 27-42.

Öz: Bu çalışmanın amacı yükseköğretimde mentorluk çalışmalarına ilişkin yerli ve yabancı literatürdeki bilimsel yayınların belirlenen temalar kapsamında içerik analizi yöntemiyle incelenmesidir. Mentorluk kavramsal olarak deneyime ve bilgi birikimine sahip mentor ile bilgi ve deneyim yönünden yetersiz olarak görülen genç yetişkin arasında sağlanan iletişimle genç yetişkinin; çalışma sürecine adaptasyonun sağlanması, deneyim aktarımının gerçekleşmesi ve bilgi birikiminin artırılmasına yardımcı olunması süreci olarak özetlenebilmektedir. Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, literatürde araştırılan alanla ilgili yapılmış olan akademik çalışmaların belirli sınırlar dâhilinde derinlemesine incelenmesi yöntemiyle gerçekleştirilen nitel bir araştırma yöntemidir. İçerik analizi çalışmaları incelenen akademik yayınların belirlenen temalar çerçevesinde özetlenerek, ilgili literatüre katkı sağlaması açısından oldukça önem taşımaktadır. Araştırma kapsamında 2009-2019 yılları arasında yerli ve yabancı literatürde yayınlanmış ve ulaşılabilen 35 makale bu amaç çerçevesinde incelenmiştir. Bununla birlikte araştırmalarda kullanılan yöntemler, yayınların yayınlanma tarih aralığı, örneklem dağılımı ve çalışmalar sonucunda ulaşılan bulgular ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu çalışma yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen mentorluk çalışmalarının belirlenen amaçlar kapsamında incelenmesi ve sonuçlarının yorumlanmasıyla, mentorluğun yükseköğretim kurumları açısından önemini ortaya çıkarabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim, mentorluk, mentorluk çalışmaları**JEL Kodları:** I230, I290**An investigation of mentoring research conducted in the higher education institutions by content analysis method**

Abstract: The aim of this study is to investigate the scientific publications in domestic and foreign literature related to mentoring studies in higher education with content analysis methods within the scope of determined themes. With the communication provided between a mentor who has conceptual experience and knowledge and the young adult who is seen as inadequate in terms of knowledge and experience, the young adult; adaptation to the working process, the transfer of experience and help to increase the knowledge can be summarized as the process. The content analysis method was used in the research. Content analysis is a qualitative research method that is

¹ Bu çalışma 18-20 Nisan 2019 tarihinde İzmir Demokrasi Üniversitesi İİBF tarafından düzenlenen 4 Lisansüstü İşletme Öğrencileri Sempozyumunda sözlü olarak sunulmuş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır

carried out by an in-depth examination of the academic studies conducted in the field. Content analysis studies are very important in terms of contributing to the related literature by summarizing the academic publications reviewed. Within the scope of the study, 35 articles published in the national and international literature between 2009-2019 and available to them were examined within the framework of this purpose. In addition, the methods used in the research, publication date of publication, sample distribution and the findings obtained as a result of studies have been tried to be revealed. This study will be able to reveal the importance of mentoring in terms of higher education institutions by examining the results of mentoring activities carried out in higher education institutions within the scope of the determined objectives and interpreting the results.

Keywords: Higher education, mentoring, mentoring work

JEL Codes: I230, I290

1. Giriş

Mentorlar (akıl hocaları) tipik olarak genç bireylerin kariyer gelişimine destek sağlayan, ileri düzeyde deneyimi olan ve önemli düzeyde bilgi birikimine sahip kişilerdir. Mentorlar, örgütlerde bilgi ve deneyimin devamlılığını sağlayan ve deneyimlerini öğrencilere, genç çalışanlara aktaran anahtar bir kaynak olarak hizmet etmektedirler. Mentorluk ilişkileri, mentorlar, öğrenciler ve genç çalışanlar için kariyer gelişiminin önemli bir yönü olarak kabul edilmektedir (Allen, 2003, s. 134). Genç bir yetişkin kariyerinin ilk aşamasında, mesleki bir kimlik oluşturma, hayal kurma, çevresiyle yakın ilişkiler geliştirme ve akıl hocası (mentoru) ile bir ilişki kurma eğilimi göstermektedirler (Kram 1983, ss. 608-609). Yükseköğretimde mentorluk ile ilgili Ehrich, Hansford ve Tennant (2004) tarafından gerçekleştirilen 159 çalışmanın içerik analizinde, mentorluğun hem mentorlar hem de öğrenciler açısından birçok olumlu sonucu olduğu gözlemlenmiştir. Bu olumlu sonuçlar; mentorların genç bireylerle ortak hareket etme, network (ilişki ağı oluşturma), belirli davranışları yansıtma, mesleki gelişime katkı sağlama, destek verme, yardım etme ve kişisel memnuniyet olarak sıralanabilir. Bununla birlikte mentorluk ilişkisi, öğrencilere üniversitelerde ilerleme ve terfi imkânı, yüksek oranda araştırma yapabilme olanağı, bilimsel yayınlarını ileri seviyedeki dergilerde yayınlanması ve iyi bir akademisyen algısının oluşturma gibi imkânlar sağlamaktadır (Bell ve Treleaven 2011, s. 547). Bu araştırmanın temel amacı; ulusal ve uluslararası literatürde yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen 35 adet bilimsel nitelikteki mentorluk araştırmalarının içerik analizi yöntemi ile incelenmesidir.

2. Literatür

“Mentorluk” kelimesinin kökeni Yunan mitolojisine dayanmaktadır. Odyssey destanının karakterlerinden biri olan Odysseus Truva savaşında savaşmaya giderken oğlu Telemachus eğitilmesi ve tahtın varisi olarak yetiştirilmesine yardımcı olan güvenilir bir aile dostunu mentor olarak belirlemesiyle, mentorluğun ilk adımlarının olduğu söylenebilir. Mentor, Odysseus’un oğlunun gelişimine rehberlik eden bilge, sorumlu ve güvenilir bir danışman olarak hizmet etmektedir (Crisp ve Cruz, 2009, s. 527). Mentorluk tarihsel olarak, kariyer ve yaşam evresi teorilerinden alınan ve başkalarına yardım etmek için geliştirilmiş bir kavramdır (Allen, 2003, s. 135). Sweeny (2001’den aktaran Bordes ve Arredondo, 2005, s. 118) mentorluğu, “öğrencilerin öğrenimini geliştirme, daha iyi toplumsal bir yapı oluşturma ve işbirliği normlarını oluşturma amaçlarına yönelik teşvik etme çalışmaları” olarak tanımlamıştır.

Yükseköğretimde mentorluk, öğrencilerle ilişki kurma, mentor ile öğrenci arasındaki ilişki bağlantılarındaki kopuklukları tespit etme ve gerektiğinde kopmuş olan bu bağlantıları yeniden kurmaya yardımcı olma amacı taşımaktadır. Yükseköğretim kurumlarında yapılandırılan mentorluk ilişkileri süre, işlev ve mentorluk kaynakları yönünden çeşitlilik gösterebilir. Çoğu araştırma, üniversitelerde biçimsel mentorluk programlarının uygulandığına dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, mentorluğun bazı üniversitelerde ise biçimsel olmayan bir şekilde de gelişme gösterebileceği belirtilmektedir. Yükseköğretimde gözlemlenen formel (biçimsel) mentorluk programlarının bileşenleri; mentorun eğitimi, mentorluk faaliyetinin türü ve öğrenci ile mentor arasındaki etkileşim düzeyi açısından farklılık

gösterebilmektedir. Örneğin; üniversitelerde geleneksel mentorluk uygulamalarına ek olarak, e-mentorluk programı, arabuluculuk teknolojisi (tartışma kurulları) ve öğrencilerle yüz yüze etkileşim sağlanması gibi uygulamaların da olduğu görülmektedir (Lunsford, Crisp, Dolan ve Wuetherick, 2017, s. 317).

Günümüzde mentorluk terimi yükseköğretimde fakülte-öğrenci, akademik personel-öğrenci veya öğrenci-öğrenci ilişkisi şeklinde bireyleri bir araya getiren bir sistem olarak değerlendirilmektedir. Yapılan ampirik çalışmalarda yükseköğretim kurumlarında mentorluğun programlı olarak veya idari düzeyde yürütüldüğü gözlemlenmiştir. Mentorluk yaygın olarak lisans öğrencilerinin akademik performanslarını iyileştirmek, üniversitelerde bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik gibi belirli disiplinlerde kalıcılığı sağlamak veya disiplinler arası geçişleri kolaylaştırmak amacıyla lisans öğrencilerini olumlu yönde etkileme ve etkili bir mekanizma oluşturma amacıyla geniş alanda kabul görmeye başlamış bir çalışma alanıdır (Lunsford vd., 2017, s. 317-318). Yükseköğretim kurumlarında mentorluk ile ilgili literatürün çoğunluğu mentor ve öğrenci arasındaki ilişkilere dayanmaktadır. Birçok öğretim üyesi için öğrencilere danışmanlıkta bulunmak akademik danışmanlığın önemli bir bileşenini oluşturmaktadır. Light (2001) yaptığı nitel çalışmada, fakülte öğrencileriyle gerçekleştirilen bire bir mentorluğun öğrenciler üzerinde anlamlı ve olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Baker ve Griffin (2010) yaptıkları çalışmada birçok öğrencinin fakülte danışmanlarının mentor olarak görev almasını beklediği sonucuna ulaşmışlardır. Fakülte danışmanlığı ile mentorluk arasındaki fark ise, mentorluk ilişkisinde öğrenci ile fakülte danışmanın arasında sadece bir dizi görev ve bilgi paylaşımında bulunmakla kalmayıp daha fazla deneyim aktarımı ve iletişime dayalı olarak ilişki geliştirilmesinin söz konusu olmasıdır (Campbell, Smith, Dugan ve Komives, 2012, ss. 597-598).

3. Yöntem

Mentorluk, kuramsal temel olarak sosyal bilişsel kariyer kuramı ve sosyal öğrenme kuramına dayandırılmaktadır (Yılmaz, 2007, ss. 18-19; Özden, 2014, s. 21). Bandura'nın 1970'li yıllardan sonra mesleki rehberlik anlamında değerlendirilen sosyal bilişsel kariyer kuramına göre, bireylerin benlik algısı, geleceğe yönelik beklentilerini ve davranışlarını içermekte, aynı zamanda bireylerin dinamik olguları olan; çevrelerinden duyumsadıkları sosyal destek ve finansal engeller gibi olguların tamamını içine almaktadır (Özden, 2014, s. 21). Sosyal öğrenme kuramına göre ise, birey başkalarının deneyimlerini gözlemleyerek bilgi edinmekte ve gözlemlediği bireyin davranış sonuçlarına göre öğrenebilmektedir. Bu kuramda önemli olan model alınan bireyin davranışlarının nasıl sonuçlandığıdır. Sosyal öğrenme kuramına göre, gözlem yoluyla öğrenme süreçleri; dikkat etme, hatırd tutma, davranışı meydana getirme, güdülenme olarak sıralanabilir (Yılmaz, 2007, s. 18-19). Mentorluk ilişkisi, deneyimli ve genç bireylerin kariyer ve psiko-sosyal gelişim potansiyellerini destekleyen bir yapıya sahiptir. Mentorluk kariyer gelişimi açısından; sponsorluk (destek), koçluk, koruma, görünür kılma ve zorlu görevleri içeren işlerde kariyer fonksiyonlarını geliştirme, bireye örgütsel yaşama ait işleri öğretme ve gelişim fırsatları yakalanmasına yardımcı olma bileşenlerini içermektedir. Diğer taraftan, mentorluk psikososyal gelişim açısından; rol modeli olma, kabul etme ve onaylama, danışmanlık, arkadaşlık, bireyin rolünde yeterlilik, güven ve etkinlik duygusu geliştirme bileşenlerinin bütününden oluşmaktadır (Kram 1983, s. 613-614).

Çalışmanın türü, yükseköğretimde mentorluk uygulamaları hakkında ulusal ve uluslararası literatürde yapılmış olan çalışmaların incelenerek sunulmasıdır. Araştırmada, 2009-2019 yılları arasında yerli ve yabancı literatürde yayınlanmış ve ulaşılabilen 35 makalenin içerik analizi yapılmıştır. Ulusal ve uluslararası düzeyde temel bir literatür taraması olacağı düşünülen bu araştırmada araştırma soruları aşağıdaki gibi oluşturulmuştur:

- İlgili konuda yayınlanan makalelerde ağırlıklı olarak hangi araştırma yöntemi kullanılmıştır?
- İlgili konudaki yayınların yayınlanma tarih aralığı nedir?
- Yükseköğretim mentorluk uygulamalarında daha fazla ağırlığa sahip olan örneklem hangisidir?
- Yükseköğretim mentorluk uygulamaları sonucu genel olarak ulaşılan bulgular nelerdir?

Tablo 1. Yükseköğretim mentorluk uygulamalarına yönelik değerlendirme tablosu

Yazar/Yıl	Örnekleme- Örneklem Sayısı	Kullanılan Ölçek	Bulgular
Çamveren ve Vatan (2019)	Devlet üniversitesi araştırma görevlisi-161	Micheal Fleming Mentorluk Yetkinliğini Değerlendirme Ölçeği	Öğretim üyeleri için Mentorluk Yetkinliğini Değerlendirme ölçeğinin Türkçeye uyarlanması; geçerlik ve güvenilirlik çalışması sonucu; mentor ve danışan formu doğrulayıcı faktör analizi sonuçları ölçeğin iyi düzeyde uyum iyiliğine sahip olduğunu göstermektedir.
Gök ve Aydın (2017)	Devlet üniversitesi lisans öğrencisi-390	Crisp (2009) kaynakçada yok tarafından geliştirilmiş Yükseköğretim Öğrenci Mentörlük Ölçeği	Yükseköğretim Öğrenci Mentörlük Ölçeğinin Türkiye’de kullanılabilirliğine yönelik yapılan çalışma sonucunda istatistiksel olarak mükemmel olmamakla birlikte iyi bir model-veri uyumu yakaladığı gözlemlenmiştir.
Gümüş ve Gök (2016)	Devlet üniversitesi öğretim üyesi-14	Literatür yardımıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu nitel çalışma uygulanmıştır.	Araştırma kapsamındaki neredeyse tüm öğretim üyeleri; daha çok kendilerine yakın hissettikleri, arkadaş ilişkisi kurabildikleri ve rahatlıkla bilgi alış verişinde bulunabildikleri kişilerle problemlerini paylaştıklarını ve onlardan destek aldıklarını ifade etmiştir.
İşcan ve Çakır (2016)	Devlet üniversitesi araştırma görevlisi-103	Noe (1988) Mentorluk Ölçeği kaynakçada yok	Mentorluğun ve psikolojik güçlendirmenin öz yeterlilik algısı üzerinde olumlu etkileri olduğu tespit edilmiştir; danışmanları ile sağlıklı bir mentorluk ilişkisine sahip olan ve onlar tarafından psikolojik olarak güçlendirilen araştırma görevlilerinin öz yeterlilik algılarının arttığı gözlemlenmiştir.
Kılınç ve Alparlan (2014)	Devlet üniversitesi araştırma görevlisi, öğretim görevlisi-56	Literatür yardımıyla hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu betimleyici nitel çalışma uygulanmıştır.	Öğrencilerin mentorları olabilecek öğretim elemanlarında beklediği üç temel nitelik; iletişim özellikleri, kişilik özellikleri ve akademik yetkinlikler olarak belirlenmiştir. Öğretim elemanlarının mentilerinde görmek istedikleri nitelikler zeki, analitik düşünme yeteneğine sahip, iletişim kurma becerisi yüksek, samimi, çıkarıcı olmayan ve dürüst bir yapıda olması beklenmektedir.
Pişkin, Ceylan, Aslan ve Çan (2014)	Devlet, özel ve üniversitesi ve GATA araştırma görevlisi-160	Araştırma, sosyo-demografik özellikleri, eğitim süreçlerine ilişkin bilgileri ve akademik danışmanlık değerlendirmelerini içeren 26 sorudan oluşan bir elektronik veri toplama	Mezuniyet öncesi ve sonrası tıp eğitiminde mentorluk kavramının doğru ve tam olarak bilinmesi ve araştırma görevlilerinin gelişimi sürecinde mentorluğun daha etkili bir biçimde uygulanması gerekliliği gözlemlenmiştir.

		formu yardımı ile toplanmıştır.	
Tükeltürk (2014)	Devlet üniversitesi yüksek lisans ve doktora öğrencileri-500	Literatür yardımıyla ve önceki araştırmacıların mentorluk ile ilgili hazırlamış oldukları çalışmalardan yararlanılarak 39 maddelik anket hazırlanmıştır.	Mentor konumundaki danışmanların yüksek lisans ve doktora öğrencileri tarafından bilgi, tecrübe, yaşantı ve deneyimlerini aktaran, motivasyon, özgüven ve performansı yükselten, iletişim ve öngörü yeteneklerini geliştiren bir ilişki ortaya koyduğu gözlemlenmiştir. Buna ek olarak, mentorluk uygulamalarının üniversitelerin kurumsallaştırılması ve mentorluk sürecinin doğru bir şekilde uygulanması üniversiteler açısından olumlu ve yararlı sonuçlara yol açabileceği düşünülmektedir.
Asgari ve Carter (2016)	Üniversite öğrenci-73	Akran mentorluğuna ilişkin değerlendirmeler sonunda kısa bir anket çalışması oluşturulmuştur.	Mentorluk deneyiminden yararlanan öğrencilerin, dönem boyunca sınav notlarında tutarlı bir şekilde iyileşme gösterdiğini gözlemlenmiştir.
Campbell vd. (2012)	Üniversite öğrenci-115	Kram (1988), Parks (2000) ve Zachary (2000, 2002) mentrolukla ilgili yapmış oldukları çalışmalardan düzenlenen Kişisel Gelişim için Mentorluk ve Liderliğin Güçlendirilmesi İçin Mentorluk ölçekleri kullanılmıştır.	Mentorluğun sosyal olarak sorumlu liderliği etkilediğine yönelik daha açıklanabilir bilgiler elde edilmiştir. Bununla birlikte, sosyal olarak sorumlu liderliği aşımak isteyen mentorların, mentorluk uygulamalarının öğrencinin kişisel gelişimine ve liderliğini güçlendirmeye odaklanması gerektiğini düşünülmüştür.
Chan, Yeh ve Krumboltz (2015)	Üniversite öğrenci ve fakülte danışmanın-24	Nitel araştırma yöntemi çerçevesinde mülakat gerçekleştirilmiştir.	Etnik azınlıktaki öğrencilere mentorluk yapmanın, mentorlar için gerekli becerilere, zamana, bağlılığa ve çok kültürlü yetkinliklere sahip olduğunda, hem mentor hem de öğrenci için başarılı, üretken ve tatmin edici olabilecek bir sonuca varılabileceği düşünülmüştür.
Chester, Burton, Xenos ve Elgar (2013)	Üniversite lisans öğrencileri-231	McGovern vd. (2010) akran rehberliği 9 maddelik ölçeği	Birinci sınıfta yapılan mentorluk programlarının, öğrenmenin önemli yönlerini geliştirebileceğini ve psikoloji lisans öğrencilerinin başarısını artırabileceğini göstermektedir.
Collings, Swanson ve Watkins (2014)	Üniversite lisans öğrencileri-109	Akran rehberliği ölçeği altında: Stres Algısı Ölçeği (Cohen vd. 1983), Üniversite Hayatına Uyum Ölçeği (Crombag, 1968), Sosyal Destek (Cohen vd. 1985), İyi Oluş Ölçeği (Campbell vd. 1976) ve Öz Benlik Ölçeği (Rosenberg, 1965) anket uygulanmıştır.	Akran rehberliği, üniversiteye geçişin sosyal destek, olumlu etki ve benlik saygısı üzerindeki etkilerini belirlemiştir.
Colvin ve Ashman (2010)	Üniversite lisans öğrencileri-40	Nitel araştırma, röportaj yönetimi uygulanmıştır.	Mentorluk için özel öneme sahip üç alanı göstermektedir. Bunlar: roller, faydalar ve riskler, güç ve direnç.

Cornelius, Wood ve Lai (2016)	Üniversite lisans öğrencileri-100	Allen ve ark. (2006), Boyer vd. (2010), Gannon ve Maher (2012), Hamlin ve Sage (2011), Hammond ve ark. (2010), Johnson (2007), Parise ve Forret (2008) ve Ragins vd. (2000) çalışmalarından yararlanılarak 15 açık uçlu soru ile değerlendirilmiştir.	Resmi Mentorluk Programına katılan öğrencilerin birinci sınıftan 2. sınıfa geçerken daha az tedirginlik duyarak geçiş deneyimlerine sahip olduğu, üniversiteye daha fazla ilgi duyduklarını ve bütünleştikleri gözlemlenmiştir.
Crisp ve Cruz (2009)	Üniversite lisans öğrencileri-94 akademik veri	Academic Search Complete, Business Source Complete, Education Full Text, EBSCO, JSTOR, ve Psychology and Behavioral Science veri tabanlarından taranarak bibliyografik bir çalışmadır.	Makale, işletme, psikoloji ve eğitim literatüründe mentorluk ve üniversite öğrencilerinde mentorluğa özgü önerilere dair geniş teorik perspektif ortaya koymaktadır.
Curtin, Malley ve Stewart (2016)	Üniversite doktora öğrencileri-848	Golde ve Dore (2001) uyarlanmış açık uçlu anket uygulanmıştır.	Psikososyal ve araşsal mentorluk, bir akademik kariyere devam etme becerisinde öz yeterlik duygularının etkili olduğu ve bu öz yeterlilikten katkısıyla kariyere olan ilgileri üzerinde önemli etkisi olduğu belirlenmiştir.
DeAngelo, Mason ve Winters (2016)	Üniversite lisans öğrencileri-98	Nitel çalışma (bu metodolojik yaklaşımda odak noktası “yaşanmış deneyimi” bakış açısıyla “yaşanmakta olan deneyimi” anlamaktır).	Mentorlukta ekstra rol davranışını destekleyen bir kampüs ortamı oluşturmak, öğrencinin başarısını desteklemenin ayrılmaz bir parçasıdır. Böyle bir ortam, öğretim üyelerine iş tatmini ve tutunma davranışı ve kurumsal düzeyde yüksek kaliteli lisans eğitimi destekleyen içsel bir mükâfat duygusu yaşama fırsatı verdiği gözlemlenmiştir.
Dolan ve Johnson (2009)	Üniversite lisans öğrencileri/doktora sonrası öğrenciler-35+	Nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.	Lisans öğrencileri / doktora sonrası öğrenciler mentorlukla, gelişmiş nitelikler ve kariyer hazırlığı, bilişsel ve sosyo-duygusal gelişim, gelişmiş öğretim ve iletişim becerileri ve kendi stajyerlik deneyiminden daha fazla keyif alma gibi çeşitli kazanımlar elde ettikleri gözlemlenmiştir.
Eby vd. (2013)	Üniversite öğrencileri ve işyerleri çalışanları	Kram'ın (1985) ve Morrow and Styles'in (1995) mentorlukla ilgili geniş tanımlarına dayanarak 1985-2010 arasındaki mentorlukla ilgili makalelerin meta-analizi yapılmıştır. PsycINFO, Business Source Premier, ERIC, Educational Abstracts, Medline, PubMed, Sociological Abstracts, and Social Sciences Abstracts veri	Mevcut araştırma, mentorluk literatürünün bütünleştirici, disiplinler arası bir meta-analizini temsil etmektedir.

		tabanlarından yararlanılmıştır.	
Fleming vd. (2015)	Üniversite öğrencileri-104	REDCap28 anketi uygulanmıştır.	Fakültelerde uygulanan akran rehberliği programı, özellikle kadınlar için erken kariyer gelişimi ve akran ağlarını teşvik etmek için gerekli olan KSA(bilgi, beceri, tutum) geliştirilmesinde etkili olmuştur.
Foster, Ooms ve Marks-Maran (2015)	Üniversite öğrencileri-129	Literatürdeki çalışmalardan yararlanılarak ilk aşamada yarı yapılandırılmış soru formuyla odak grup incelemesi gerçekleştirilmiş, sonrasında anket yöntemi uygulanmıştır.	Üniversitedeki öğrenciler, mentorlardan aldıkları öğretilere, destek ve cesaretlendirmeye değer verdiği gözlemlenmiştir.
Fox, Stevenson, Connelly, Duff ve Dunlop (2010)	Üniversite öğrencileri-417	Mentor Muhasebe Projesi (MAP) kapsamında Öğrenci Yaklaşımları ve Çalışma Becerileri Envanteri (ASSIST) anketi uygulanmıştır.	MAP programına katılan birinci sınıf öğrencilerin, MAP olmayan akranlarının yaptıklarını öğrenmeye yönelik derin ve stratejik yaklaşımlarında daha yüksek olduğu, kıyasla daha güçlü bir akademik performans gözlemlenmiştir.
Gershenfeld (2014)	Üniversite öğrencileri	Bu derleme, 2008'den 2012'ye kadar lisans mentorluk programları ile ilgili yayınlanmış çalışmaları özetlemektedir. Multiple databases, ESBCO Host, Education Full Text, ERIC, ve SOCIndex veri tabanlarındaki makalelerdeki "üniversite mentorluk" anahtar kelimesi kullanılarak bibliyografik araştırma yapılmıştır.	Yapılan önceki çalışmalarda incelenmemiş bir yapı olan mentorluğun sosyal geçerlilik yönü değerlendirilmiş ve çalışmaların % 50'sinde mevcut bulunmuştur. Daha önce incelenmemiş başka bir boyut olan temel mentorluk programı bileşenleri hakkındaki bilgiler, çalışmaların % 75'inde yoktur ve cevaplamayı zorlaştırdığı belirlenmiştir.
Haeger ve Fresquez (2016)	Üniversite öğrencileri -138	2008-2014 yılları arasında öğrencilerden toplanan verilerden 2012-2013 verileri ayrılarak belirlenen odak gruba anket ve nitel araştırma uygulaması yapılmıştır.	Mentorluk araştırmalarına ve çalışmalarına katılmanın, öğrencilerin akademik performans açısından faydalı olduğu, deneyimlerden bilgi edindikleri ve mentorluk araştırmalara harcanan zamanın ve çabanın öğrencilerin mezuniyet oranlarını düşürmediğini gözlemlenmiştir.
Hagemeier, Murawski ve Popovich (2013)	Üniversite öğrencileri-1059	Literatürdeki birçok araştırmacının çalışmaları incelenerek anket uygulanmıştır.	Fakülte mentorluğu uygulamalarının genç eczacılık fakültesi öğrencilerinin kariyerlerine erken karar verme süreçlerinde etkili olmuştur.
Hall ve Jaugietis (2011)	Üniversite lisans ve yüksek lisans öğrencileri-156	2004-2009 yılları arasında akran rehberliğine yönelik programlarda verilen mentorluk eğitimi sonrasında e-mail üzerinden öğrencilere anket	Akran rehberliği programının uygulanmasını öğrencileri çeşitli şekillerde geliştirdiği gözlemlenmiştir. Programa katılım, akran mentorlarının liderlik, iletişim ve organizasyon becerilerini geliştirmiştir.

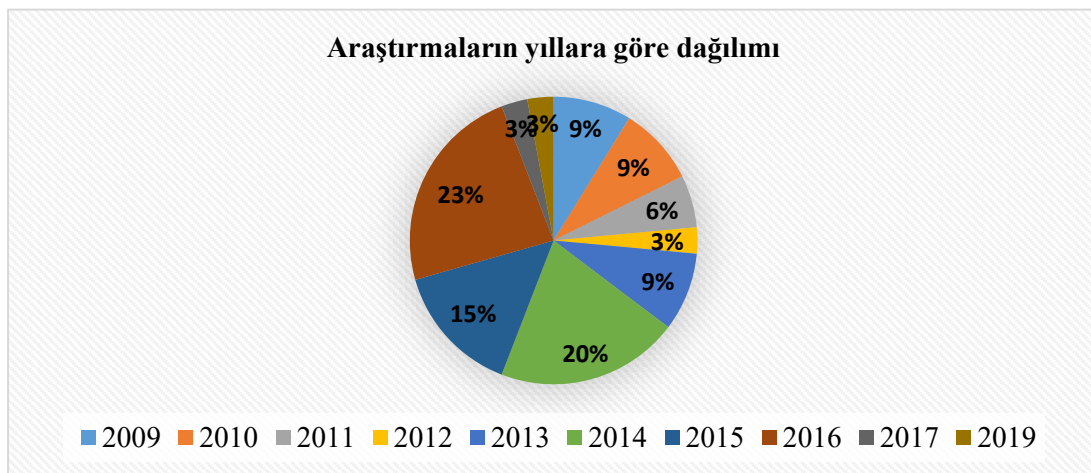
		uygulaması gerçekleştirilmiştir.	
Jackevicius vd. (2014)	Üniversite öğretim üyelerine-51	2009-2012 yılları arasında Formal Mentorluk Programı sonrası yıllık anket uygulaması gerçekleştirilmiştir.	Mentorların ve mentilerin raporladıkları değerlendirmeler ölçüldüğü üzere, resmi bir mentorluk programı başarılı sonuçlar vermiştir.
Lechuga (2011)	Üniversite öğretim üyeleri-15	Yarı yapılandırılmış sorularla nitel çalışma uygulanmıştır.	Fakülte mezunu öğrencilerin; akademik rollerinin ve sorumluluklarının danışmanları ve öğretim elemanları tarafından tanımlanabileceği gözlemlenmiştir.
Lejonberg, Elstad ve Christophersen (2015)	Üniversite danışmanları-146	Mentorluk eğitim programına katılan danışmanlar kesitsel anket tekniği uygulanmıştır. Hobson and Lejonberg vd., 2014 tarafından literatürdeki (Malderez (2013) Mentorluk Yargısı anketi, Jones (1986) Sosyalleşme Taktikleri Anketi, Jones (1986) Öz-yeterlilik, Hall (2008) Rol Netliği) ölçekleri yardımıyla anket oluşturulmuştur.	Mentor eğitiminin mentorların mentor olarak rolleriyle ilgili farkındalıklarını güçlendirdiği ve mentorların sahip olduğu öz-yeterlilik seviyelerinin mentorluk algısına daha tutarlı yaklaşma ile ilişkisi olduğu gözlemlenmiştir.
McKinsey (2016)	Üniversite öğrencileri-	Kalitatif öğrenci değerlendirme anketlerinin incelenmesi. 12 öğretim üyesinin mentorlukla ilgili inceleme verileri seçilmiş, bulguları düzenlemek amacıyla lisans mentorluğu ilişkin literatür gözden geçirilmiştir.	Öğrenciler arasında karşılıklık ve işbirliğini geliştirme, aktif öğrenme tekniklerini kullanma, hızlı geri bildirim verme, çalışma zamanını iyi kullanma, yüksek beklentiler ve farklı yeteneklere ve öğrenme yollarına saygı duyma mentorluğun öne çıkan sonuçlarıdır.
Palmer, Hunt, Neal ve Wuetherick (2015)	Üniversite öğrencileri-	Üniversite öğrencilerinde mentorluk, lisans araştırması ve kimlik gelişimi gibi üç yapıyı birbirine bağlamayı amaçlayan ve yükseköğretimdeki lisans araştırmalarının mentorlukla ilgili bir araştırma gündeminin oluşturulmasına yönelik bir derleme çalışmasıdır.	Çalışmaya kültürün aracılık etmesinin etkisiyle öğrenmenin çok yönlü sosyokültürel bir deneyim olarak benimsenmesi gerektiğinin önemi gözlemlenmiştir. Lisans öğrencilerinin mentorluk deneyimi araştırmaları ile kimlik gelişimi arasındaki ilişkiyi inceleyen daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir.
Raymond ve Kannan (2014)	Üniversite öğrencileri-118	Literatüre dayalı olarak yükseköğretimdeki mentorluk programlarının yapısı, amacı, değerlendirmesi, etkinliğini ölçmek amacıyla birçok araştırmacının çalışmalarından yararlanılarak bir anket geliştirilmiştir.	En iyi uygulamaları kullanan mentorluk programlarının mentorluk literatüründe öngörüldüğü gibi kariyer ve psikososyal faydalar sağladığı gözlemlenmiştir.

Sambunjak, Straus ve Marusic (2009)	Üniversite öğrencileri	Medline, PsycINFO, ERIC, Scopus veri tabanlarından Aralık 2008'e kadar olan akademik tıpta mentorluğun gelişimi, algıları ve deneyimlerini araştırmak ve özetlemek için nitel araştırmaların sistematik bir gözden geçirmesini içermektedir.	Mentorlarla olan ilişkilerinde iyi bir mentor samimi, karşısındaki kişiyi etkili olarak dinleyebilme, mentilerin ihtiyaçlarını anlama ve akademik topluluk içinde sağlam bir konuma sahip olma özelliklerine sahip olması gerektiği vurgulanmıştır. Mentorluk önündeki engeller; işlevsiz mentorluk, kişisel faktörler, ilişkisel ve yapısal zorluklar, kurumsal engeller ile ilgili olabildiği gözlemlenmiştir.
Denard Thomas, Gail Lunsford ve Rodrigues (2015)	Yardımcı doçent ve profesör-26	Akademisyenler örgün mentorluk programlarına katılımının sonucu; bireysel ihtiyaçları ve mentorluk ağlarının gelişimine ilişkin değerlendirmelerinin anket tekniği kullanılarak ölçülmeye çalışılmıştır.	Mentorluk çalışmaları akademisyenler için, iş memnuniyeti algısı oluşturabilmektedir. Mentorluk hakkında daha fazla eğitimin, kıdemli akademik personelin mentorluk konusunda desteklenmesi "vazgeçme" tutumunun azalmasını sağlayabileceği düşünülmektedir.
Eller, Lev ve Feure (2014)	Üniversite öğrencileri ve öğretim elemanları-117	Odak grup görüşmeleri ile nitel çalışma yöntemi uygulanmıştır.	Bu çalışmada mentiler ve mentorlar arasında etkili bir mentorluk ilişkisinin temel bileşenlerini belirleme konusunda fikir birliği sağlamıştır. Temel bileşenler arasında belirli mentor-menti davranışları ve etkileşimleri, ilişkideki hem menti hem de mentorun ihtiyaçları tanımlanmış ve mentor ve mentide bulunması gereken kişisel niteliklerden söz edilmiştir.

4. Bulgular ve tartışma

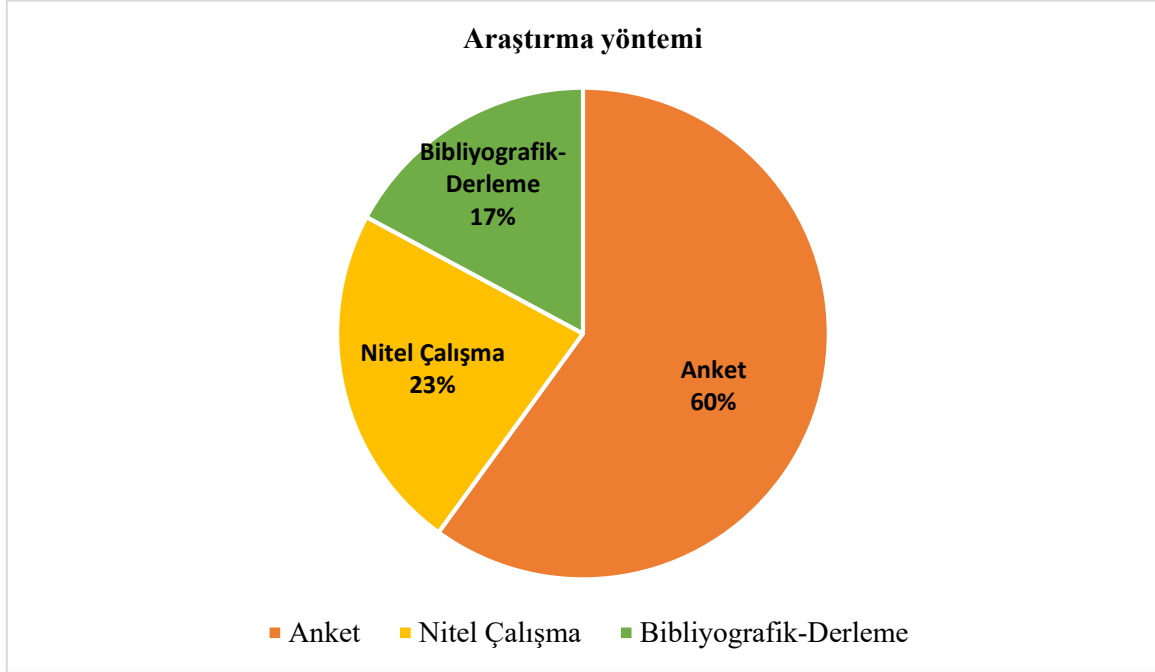
Araştırmada, ulusal ve uluslararası düzeydeki bilimsel nitelikli yayınlar belirlenen kriterlere göre incelenmiştir. Araştırmada 2009-2019 yılları arasında yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen mentorluk araştırmalarının belirli sınırlar dâhilinde (araştırmalarda kullanılan yöntemler, yayınların yayınlanma tarih aralığı, örneklem dağılımı ve çalışmalar sonucunda ulaşılan bulgular) içerik analizi uygulaması tablo ve şekiller yardımıyla özetlenmiştir.

Şekil 1. 2009-2019 Yılları arasında mentorluk araştırmalarının yıllara göre dağılımı

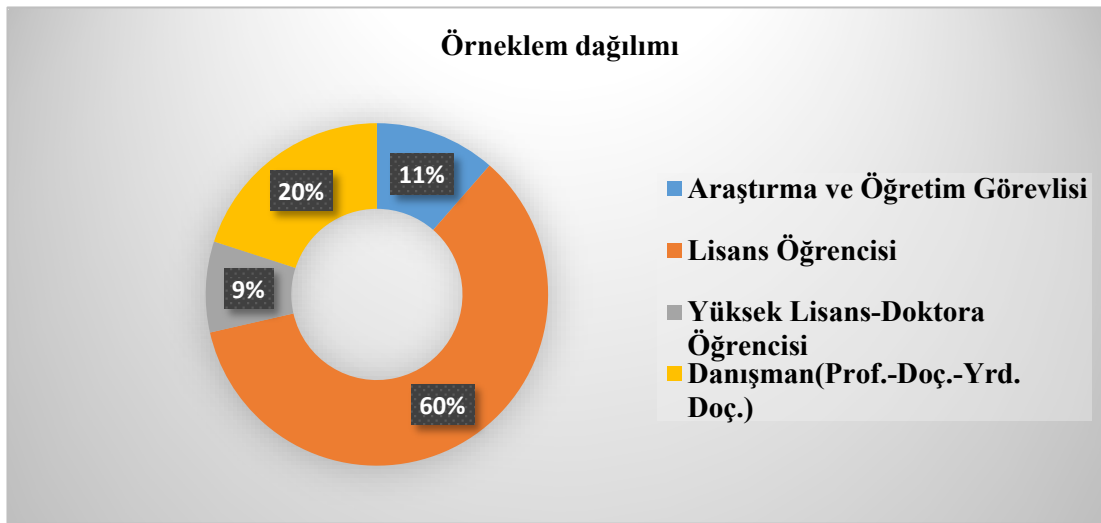
2009-2019 yılları arasında yükseköğretim kurumlarında mentorluk araştırmalarının yıllara göre dağılımının tarihsel aralığı incelendiğinde ilk üç sıranın; %23 ile 2016, %20 ile 2014 ve %15 ile 2013 yılları olduğu gözlemlenmiştir. Dolayısıyla 2014 ve sonrasındaki yıllarda yükseköğretimde mentorluk çalışmalarına yönelik araştırmalara ağırlık verildiği ifade edilebilir.

Şekil 2. 2009-2019 Yılları arasında çalışmalarda kullanılan araştırma yöntemi ağırlıklı oranı

Buna göre, belirtilen yıllarda yükseköğretim kurumlarında mentorluk araştırmalarında kullanılan ölçüm yönteminin ağırlıklı oranında ilk sırayı %60 ile anket yöntemiyle yapılan araştırmaların, ikinci sırayı %23 ile nitel araştırma (yüz yüze mülakat) tekniğinin ve son olarak %17 ile bibliyografik-derleme çalışmalarının aldığı gözlemlenmiştir. Dolayısıyla yükseköğretim kurumlarında mentorluk araştırmalarında en çok tercih edilen araştırma yönteminin nicel araştırma ve anket yöntemi olduğu ifade edilebilir.

Şekil 3. 2009-2019 Yılları arasında yükseköğretim kurumlarında mentorluk araştırmalarının örneklem dağılımı

Şekil 3'e göre, belirtilen yıllarda yükseköğretim kurumlarında mentorluk araştırmalarında ulaşılan örneklemin büyük çoğunluğunun lisans öğrencilerinden oluştuğu gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, araştırmalarda, danışmanlar, yüksek lisans ve doktora öğrencileri ile birlikte araştırma görevlilerinin ve öğretim görevlilerinin de katıldığı ifade edilebilir.

Sonuç olarak, 2009-2019 yılları arasında yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen 35 akademik mentorluk araştırması içerik analiz yöntemi kullanılarak incelenmiş; bu çalışmalarda araştırma yöntemleri, yayınların yayınlanma tarih aralığı, örneklem dağılımı ve çalışmalar sonucunda ulaşılan bulgular başlıkları ele alınmıştır. İnceleme sonucunda yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen mentorluk araştırmalarının öğrencilerin akademik yetkinliklerinde gelişim, sınav notlarında tutarlı bir şekilde iyileşme, benlik saygısının etkilenmesi, sınıflar arası geçişte daha az tedirginlik, üniversite ortamına entegrasyon ve ilgide artış gibi konularda fayda sağladığı bulgusu elde edilmiştir. Bununla birlikte, mentorluğun kariyere devam etme konusunda öz-yeterlilik artışı, başarıyı destekleme, öğrencilerin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi, kariyere erken karar vermeyi sağlama ve psikososyal faydalar gibi olumlu yönlerinin olduğu belirlenmiştir. Ayrıca mentorluğun, araştırma görevlileri ve öğretim görevlilerinde arkadaşlık ilişkisi kurabildikleri ve rahatlıkla bilgi alış verişinde bulunabildikleri kişilerle deneyimlerini paylaşmaya ve akademik gelişimlerine yönelik onların tavsiyelerinden yararlanmaya, bilgi, tecrübe, yaşantı ve deneyimlerinden faydalanmaya katkı sağlaması beklenebilir.

5. Sonuç

Yükseköğretimde mentorluk uygulamalarına ilişkin yapılan birçok çalışmada mentorluğun; akademik kariyere fayda, işbirliğini ve iletişim geliştirme, sınıflar arası geçiş tedirginliğinde azalma, öğrenmenin yollarını geliştirebilme, sosyal destek algısı oluşturma, öz saygının artması, sınav notlarında ve başarı düzeylerinde artış gibi olumlu sonuçları olacağı düşünülmektedir. Mentorluk uygulamalarında mentor ve menti arasındaki iletişimin mentilerin gelişimine katkı sağlayan; sosyo-duygusal gelişimi destekleme, öğretim ve iletişim becerilerini geliştirme, öngöründe bulunmayı sağlama ve ekstra rol davranışı üstelenebilme durumlarına katkıda bulunabileceği düşünülmektedir. Mentorluk uygulamaları, öğrencilerin gelecekte karar vermesine yardımcı olabileceği ve mentinin kişisel yeteneklerinin farkındalığını sağlayabileceği düşüncesiyle gelişimine katkıda bulunulması önem taşımaktadır. Bu çalışma yardımıyla yükseköğretimde mentorluk alanında yapılan çalışmaların daha çok 2013 yılı sonrasında ağırlık gösterdiği gözlemlenmiştir. Bununla birlikte günümüz yükseköğretim kurumlarında mentorluk alanında yapılan çalışmalara ağırlık verildiği görülmüştür. Bu bulgular; yükseköğretimde mentorluk uygulamalarına yönelik programlar yürütülmesine ağırlık verilmesi gerektiğini, deneyimli ve genç bireyler arasındaki bağların güçlendirilmesinin gerektiğini ve danışmanlar ile öğrencilerin mentorluk konusunda bilgilendirilmesinin önemini göstermektedir. Bu çalışmanın kısıtları ele alındığında; 2009 ve 2019 yılları arasında yükseköğretimde kurumlarında yapılan ulusal ve uluslararası düzeyde ulaşılabilen mentorluk araştırmaları olduğu ifade edilebilir. Bununla birlikte, mentorluk çalışmalarının sadece son 10 yıl dikkate alınarak incelenmesi, araştırmanın diğer bir kısıtını oluşturmaktadır. İleride yükseköğretim kurumlarında nitel ve nicel araştırma sayısının artırılarak, yükseköğretim kurumları için mentorluk modellerinin geliştirilmesi önerilebilir. Diğer taraftan, etkili mentorluk uygulamaları için yükseköğretim kurumlarının politika ve prosedürlerinde yapmaları gereken değişikliklerin incelenmesi ve literatüre yönelik öneriler sunulmasının katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Allen, T.D. (2003). Mentoring others: a dispositional and motivational approach. *Journal of Vocational Behavior*, 62, 134–154.
- Allen, T.D., Eby, L.T. & Lentz, E. (2006) The relationship between formal mentoring program characteristics and perceived program effectiveness. *Personnel Psychology*, 59(1), 125–53.

- Asgari, S. & Carter, F. (2016). Peer mentors can improve academic performance: a quasi-experimental study of peer mentorship in introductory courses. *Teaching of Psychology*, 43(2), 131-135.
- Baker, V.L. & Griffin, K.A. (2010). Beyond mentoring and advising: Toward understanding the role of faculty “developers” in student success. *About Campus*, 14(6), 2–8.
- Bell, A. & Treleaven, L. (2011). Looking for professor right: Mentee selection of mentors in a formal mentoring program. *High Education*, 61, 545–561.
- Bordes, V. & Arredondo, P. (2005). Mentoring and 1st-year Latina/o college students. *Journal of Hispanic Higher Education*, 4(2), 114-133.
- Boyer, K.E., Thomas, E.N., Rorrer, A.S., Cooper, D. & Vouk, M.A. (2010) Increasing technical excellence, leadership and commitment of computing students through identity-based mentoring. in *41st ACM Technical Symposium on Computer Science Education*, Milwaukee, WI, 10–3 March, New York: ACM, 167-171.
- Campbell, A., Converse, P.E. & Rodgers, W.L. (1976). *The quality of American life: Perceptions, evaluations and satisfaction*. New York: Russell Sage.
- Campbell, C.M., Smith, M., Dugan, J.P. & Komives, S.R. (2012). Mentors and college student leadership outcomes: the importance of position and process. *The Review of Higher Education*, 35(4), 595-625.
- Chan, A.W., Yeh, C.J. & Krumboltz, J.D. (2015). Mentoring ethnic minority counseling and clinical psychology students: A multicultural, ecological, and relational model. *Journal of Counseling Psychology*, 1-16.
- Chester, A., Burton, L.J., Xenos, S. & Elgar, K. (2013). Peer mentoring: supporting successful transition for first year undergraduate psychology students. *Australian Journal of Psychology*, 65, 30–37.
- Cohen, S., Kamarck, T. & Mermelstein, R. (1983). A global measure of perceived stress. *Journal of Health and Social Behaviour*. 24, 385–396.
- Cohen, S., Mermelstein, R., Kamarck, T. & Hoberman, H.M. (1985). Measuring the functional components of social support. In I.G. Sarason & B.R. Sarason (Eds.), *Social Support: Theory, research and applications* (pp.73–94), USA: Kluwer Academic Publishers.
- Collings, R., Swanson, V. & Watkins, R. (2014). The impact of peer mentoring on levels of student wellbeing, integration and retention: a controlled comparative evaluation of residential students in UK higher education. *High Education*, 68, 927-942.
- Colvin, J.W. & Ashman M. (2010). Roles, risks, and benefits of peer mentoring relationships in higher education. *Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning*, 18(2), 121-134.
- Cornelius, V., Wood, L. & Lai, J. (2016). Implementation and evaluation of a formal academic-peer-mentoring programme in higher education. *Active Learning in Higher Education*, 17(3), 193-205.
- Crisp, G. & Cruz, I. (2009). Mentoring College Students: A Critical Review of the Literature Between 1990 and 2007. *Research in Higher Education*, 50, 525-54.
- Crisp, G. (2009). Conceptualization and initial validation of the college student mentoring scale (CSMS). *Journal of College Student Development*, 50(2), 177–194.
- Crombag, H.F.M. (1968). *Studie motivatie en studie attitude*. Groningen: Walters.
- Curtin, C., Malley, J. & Stewart, A. J. (2016). Mentoring the next generation of faculty: supporting academic career aspirations among doctoral students. *Research in Higher Education*, 57, 714-738.
- Çamveren, H. & Vatan F. (2019). Öğretim üyeleri için Mentorluk Yetkinliğini Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(1), 47-54.

- DeAngelo, L., Mason, J. & Winters, D. (2016). Faculty engagement in mentoring undergraduate students: How institutional environments regulate and promote extra-role behavior. *Innovative Higher Education*, 41(4), 317-332.
- Dolan, E. & Johnson, D. (2009). Toward a holistic view of undergraduate research experiences: An exploratory study of impact on graduate/postdoctoral mentors. *Journal of Science Education and Technology*, 18(6), 487.
- Eby, L.T.D.T., Allen, T.D., Hoffman, B.J., Baranik, L.E., Sauer, J.B., Baldwin, S., ... & Evans, S.C. (2013). An interdisciplinary meta-analysis of the potential antecedents, correlates, and consequences of protégé perceptions of mentoring. *Psychological bulletin*, 139(2), 441.
- Ehrich, L.C., Hansford, B. & Tennent, L. (2004). Formal mentoring programs in education and other professions: A review of the literature. *Educational Administration Quarterly*, 40(4), 518–540.
- Eller, L.S., Lev, E.L. & Feurer, A. (2014). Key components of an effective mentoring relationship: A qualitative study. *Nurse Education Today*, 34(5), 815-820.
- Fleming, G.M., Simmons, J.H., Xu, M., Gesell, S.B., Brown, R.F., Cutrer, W.B., ... & Cooper, W.O. (2015). A facilitated peer mentoring program for junior faculty to promote professional development and peer networking. *Academic Medicine: Journal of The Association of American Medical Colleges*, 90(6), 819.
- Foster, H., Ooms, A. & Marks-Maran, D. (2015). Nursing students' expectations and experiences of mentorship. *Nurse Education Today*, 35, 18-24.
- Fox, A., Stevenson, L., Connelly, P., Duff, A. & Dunlop, A. (2010). Peer-mentoring undergraduate accounting students: the influence on approaches to learning and academic performance. *Active Learning in Higher Education*, 11(2), 145-156.
- Gannon, J.M. & Maher, A. (2012). Developing tomorrow's talent: The case of an undergraduate mentoring programme. *Education + Training*, 54(6), 440–55.
- Gershenfeld, S. (2014). A review of undergraduate mentoring programs. *Review of Educational Research*, 84(3), 365-391.
- Golde, C.M. & Dore, T.M. (2001). *At cross purposes: What the experiences of doctoral students reveal about doctoral education* (www.phd-survey.org). Philadelphia, PA: A report prepared for The Pew Charitable Trusts.
- Gök, E. & Aydın, B. (2017). Yükseköğretim öğrenci mentörlük ölçeği geliştirme yolunda pilot bir çalışma. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 107-120.
- Gümüş, E. & Gök, E. (2016). Eğitim fakültelerinde akademik mentorluk ve göreve yeni başlayan öğretim üyelerinin mentorluk ihtiyaçları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(2), 268-276.
- Haeger, H. & Fresquez, C. (2016). Mentoring for inclusion: the impact of mentoring on undergraduate researchers in the sciences. *CBE—Life Sciences Education*, 15(36), 1–9.
- Hagemeier, N.E., Murawski, M.M. & Popovich, N.G. (2013). The influence of faculty mentors on junior pharmacy faculty members' career decisions. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 77(3), 1-7.
- Hall, R. & Jaugietis, Z. (2011). Developing peer mentoring through evaluation. *Innovation High Education*, 36, 41–52.
- Hamlin, R.G. & Sage, L. (2011) Behavioural criteria of perceived mentoring effectiveness: An empirical study of effective and ineffective mentor and mentee behaviour within formal mentoring relationships. *Journal of European Industrial Training*, 35(8), 752–78.
- Hammond, J.A., Bithell, C., Jones, L. Bidgood, P. (2010) A first year experience of student-directed peer-assisted learning. *Active Learning in Higher Education* 11(3), 201–212.

- İşcan, Ö. F. & Çakır, S. (2016). Mentorluk ve psikolojik güçlendirmenin öz yeterlilik algısına etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 1-15.
- Jackevicius, C.A., Le, J., Nazer, L., Hess, K., Wang, J. & Law, A.V. (2014). A formal mentorship program for faculty development. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 78(5), 1-7.
- Johnson, W.B. (2007) *On being a mentor: A guide for higher education faculty*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kılınç, U. & Alparslan A.M. (2014). Yükseköğretimde mentörlük: Mentör ve menti bakış açılarını belirlemeye yönelik bir uygulama. *Yükseköğretim Dergisi*, 4(2), 91-101.
- Kram, K. E. (1985). *Mentoring at work*. Glenview, IL: Scott Foresman.
- Kram, K. E. (1988). *Mentoring at work: Developing relationships in organizational life*. Glenview, IL: Scott, Foresman and Company.
- Kram, K.E. (1983). Phases of the mentor relationship. *Academy of Management Journal*, 26(4), 608-625.
- Lechuga, V. M. (2011). Faculty-graduate student mentoring relationships: Mentors' perceived roles and responsibilities. *Higher Education*, 62(6), 757-771.
- Lejonberg, E., Elstad, E. & Christophersen, K. (2015) Mentor education: challenging mentors' beliefs about mentoring. *International Journal of Mentoring and Coaching in Education*, 4(2), 142-158.
- Light, R.J. (2001). *Making the most of college*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Lusford, L.G., Crisp, G., Dolan, E.L. & Wuetherick, B. (2017). Mentoring in higher education. *The SAGE Handbook of Mentoring*, 20, 316-334.
- McGovern, T.V., Corey, L.A., Cranney, J., Dixon, W.E. Jr, Holmes, J.D., Kuebli, J. E., ... Walker, S.J. (2010). Psychologically literate citizens. In D. Halpern (Ed.), *Undergraduate education in psychology: Blueprint for the discipline's future* (pp. 9-27). Washington, DC: American Psychological Association.
- McKinsey, E. (2016). Faculty mentoring undergraduates: the nature, development, and benefits of mentoring relationships. *Teaching & Learning Inquiry*, 4(1), 1-15.
- Morrow, K.V. & Styles, M.B. (1995). *Building relationships with youth in program settings: A study of Big Brothers/Big Sisters*. Philadelphia, PA: Public/Private Ventures.
- Noe, R. (1988). Investigation of determinants successful assigned mentoring relationships. *Personnel Psychology*, 41, 457-479.
- Özden, K. (2014). Üniversite öğrencilerinde psikolojik iyi oluşun psikososyal yordayıcılarının sosyal bilişsel kariyer kuramı açısından incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Palmer, R.J., Hunt, A.N., Neal, M. & Wuetherick, B. (2015). Mentoring, undergraduate research, and identity development: a conceptual review and research agenda. *Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning*, 23(5), 411-426.
- Parise, M.R. & Forret, M.L. (2008) Formal mentoring programs: The relationship of program design and support of mentors' perceptions of benefit and costs. *Journal of Vocational Behavior*, 72(2), 225-240.
- Parks, S. D. (2000). *Big questions, worthy dreams: Mentoring young adults in their search for meaning, purpose, and faith*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Pişkin, M.T., Ceylan, A., Aslan, D. & Çan, G. (2014). Halk sağlığı araştırma görevlilerinin eğitim süreçlerini "mentor" kavram ve yaklaşımı kapsamında değerlendirmeleri. *Tıp Eğitimi Dünyası*, 40, 19-28.

- Ragins, B.R, Cotton, J. L. & Miller, J. S. (2000) Marginal mentoring: The effects of type of mentor, quality of relationship, and program design on work and career attitudes. *Academy of Management Journal* 43(6), 1177–1194.
- Raymond, B.C. & Kannan V.R. (2014). A survey of faculty mentoring programs in AACSB schools of business. *Journal of Management Education*, 38(6), 818-842.
- Rosenberg. (1965). Rosenberg self esteem scale. In S. Wright, M. Johnston & J. Weinman (1995). *Measures in health psychology: A users portfolio*. UK: Nfer-Nelson.
- Sambunjak, D., Straus, S.E. & Marusic, A. (2009). A systematic review of qualitative research on the meaning and characteristics of mentoring in academic medicine. *Journal of General Internal Medicine*, 25(1), 72-78.
- Denard Thomas, J., Gail Lunsford, L., & Rodrigues, H.A. (2015). Early career academic staff support: Evaluating mentoring networks. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 37(3), 320-329.
- Tükeltürk, A. (2014). Üniversitelerde mentorluğun kurumsallaştırılması süreci, önemi ve kazanımları; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi üzerine bir inceleme. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 137-155.
- Yılmaz, G. (2007). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması deneyimlerinin fen öğretimi öz yeterlik ve sınıf yönetimi inançlarına olan etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Zachary, L. J. (2000). *The mentor's guide: Facilitating effective learning relationships*. San Francisco: Jossey Bass Wiley.
- Zachary, L. J. (2002). The role of teacher as mentor. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 2002(93), 27-38.

Extended Abstract

1. Introduction and purpose of the study

Mentors are typically people with advanced experience and significant knowledge to support the career development of young people. Mentors serve as a key resource that ensures the continuity of knowledge and experience in organizations and transfers their experiences to students and young employees. Mentoring relationships are regarded as an important aspect of career development for students and young employees (Allen, 2003, p. 134). In the first stage of a young adult career, they tend to form a professional identity, dream, develop close relationships with their environment, and establish a relationship with their mentor (Kram, 1983, pp. 608-609). The main purpose of this research is; The aim of this course is to analyze 35 scientific mentoring type of researches carried out in higher education institutions in national and international literature by content analysis method.

2. Literature analysis

The word “mentoring originates from Greek mythology. One of the characters of the Odyssey epic, Odysseus went on to fight in the Trojan War, and his son Telemachus was educated and identified as a trusting family friend who helped him to be the heir to the throne. The mentor serves as a wise, responsible and reliable counselor who guides the development of Odysseus' son (Crisp and Cruz, 2009, p. 527). Mentoring is a concept that has historically been taken from career and life stage theories and has been developed to help others (Allen, 2003, p. 135). Sweeny (2001 cited by Bordes and Arredondo, 2005, p. 118) described mentoring as encouraging students to improve their learning, create a better social structure and establish norms of cooperation.

3. Method

Mentoring is theoretically based on social cognitive career theory and social learning theory (Yılmaz, 2007, pp. 18-19; Özden, 2014, p. 21). The type of study is to examine and present the studies on mentoring practices in higher education in national and international literature. In this research, the content analysis of 35 articles published in the local and foreign literature between 2009-2019 was made. In this study, which is thought to be a basic literature review at the national and international levels, the research questions were formed as follows:

- Which research method is mainly used in the articles published on the subject?
- What is the publication date range of publications on the subject?
- Which sample has a higher weight in higher education mentoring practices?
- What are the general findings of higher education mentoring practices?

4. Findings and discussion

In the research, scientific publications at the national and international levels were examined according to the determined criteria. In this study, the content analysis application of the mentorship researches conducted in higher education institutions between 2009-2019 (within the boundaries of the studies, the date of publication of the publications, the distribution of samples and the findings reached as a result of the studies) are summarized with the help of tables and figures.

When the historical range of the distribution of mentorship researches in higher education institutions by years is examined between 2009-2019; It was observed that the years of 2016 with 23%, 2014 with 20% and 2013 with 15%. Therefore, it can be stated that the researches related to mentoring studies in higher education are focused on in the years after 2014 and beyond.

It was observed that in the weighted proportion of the measurement method used in mentoring research in higher education institutions in 2009-2019, the first place was the surveys with 60%, the second one was the qualitative research (face-to-face) technique with 23% and the last one was bibliographic-compilation with 17%. Therefore, it can be stated that the most preferred research method in mentoring research in higher education institutions is quantitative research and survey method.

It was observed that the majority of the sample reached in the mentorship researches in higher education institutions between 2009-2019 consists of undergraduate students. However, it can be stated that in the researches, advisors, master's and doctoral students, as well as research assistants and lecturers, participate.

5. Conclusion, recommendations and constraints

In many studies on mentoring practices in higher education, mentoring; It is thought that it will have positive results such as benefit to academic career, cooperation, and communication development, decrease in the anxiety of transition between classes, improve the ways of learning, create perception of social support, increase self-esteem, increase in exam grades and achievement levels. With the help of this study, it has been observed that the studies conducted in the field of mentoring in higher education are more important after 2013. However, it has been seen that the studies conducted in the field of mentoring in today's higher education institutions are focused on. These findings should be emphasized that it is necessary to focus on the implementation of mentoring programs in higher education, strengthening the links between experienced and young individuals, and the importance of informing mentors and students about mentoring. Considering the limitations of this study; It can be stated that between 2009 and 2019, there are mentorship researches that can be reached at the national and international levels in institutions of higher education. However, the examination of mentoring studies only in the last 10 years is another limitation of the research. In the future, it may be suggested to develop mentoring models for higher education institutions by increasing the number of qualitative and quantitative research in higher education institutions. On the other hand, it is thought that examining the changes that higher education institutions should make in their policies and procedures for effective mentoring practices and providing suggestions for literature will contribute.